

วันพยาบาลแห่งชาติ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

วันที่ ๒๑ ตุลาคม เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในฐานะที่พระองค์ท่านทรงสำเร็จการศึกษาวิชาการพยาบาล และตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจในการพัฒนาสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา และด้วยพระวิริยะอุตสาหะ นำสิริสุขแก่ปวงชนทุกก้าวพระบาทที่เสด็จไปถึง สมควรเป็นแบบอย่างแก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ให้ตระหนักในภารกิจของวิชาชีพแห่งตนว่าเป็นงานบริการสุขภาพที่มีความสำคัญ และมีคุณค่าแก่สังคม ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าวแล้วนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี ให้วันที่ ๒๑ ตุลาคม ของทุกปีเป็นวันพยาบาลแห่งชาติ

สัญลักษณ์ของพยาบาลไทย

สภาการพยาบาลได้กำหนดให้ใช้ "ดอกปีบ" เป็นสัญลักษณ์ของพยาบาลไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้นมา เนื่องจาก "ดอกปีบ" เป็นดอกไม้สีขาวที่มีกลิ่นหอม ต้นปีบเป็นไม้ยืนต้น ขึ้นได้ในที่ดินแห้งแล้ง ราก ลำต้น และดอกใช้เป็นสมุนไพรได้ เปรียบกับพยาบาลในชุดสีขาวผู้พร้อมที่จะประกอบคุณงามความดี ประดุจ กลิ่นหอมของดอกปีบ และพร้อมที่สร้างประโยชน์เช่นเดียวกับการเป็นสมุนไพรของ "ดอกปีบ" นั่นเอง

ประวัติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระนามเดิมว่า สว่างาลัย เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ ณ จังหวัดนนทบุรี เป็นบุตรคนที่ ๓ ในพระชนกษุและพระชนนีคำ มีพระภคินีและพระเชษฐา ๒ คนซึ่งได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่เยาว์วัย คงเหลือแต่พระอนุชาอ่อนกว่าพระองค์ ๒ ปี คือ คุณณมยา

ท่านศึกษาที่ โรงเรียนศึกษานารี ได้ไม่นาน พระองค์ก็ได้ถูกส่งไปศึกษาที่โรงเรียนสตรีวิทยาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงตัดสินใจพระทัยเข้าโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ และหญิงพยาบาลแห่งศิริราช ตามคำชักชวนจากพระยาดำรงแพทย์กุล หลังจากสำเร็จการศึกษา ทรงได้รับการคัดเลือกให้ไปทรงศึกษาวิชาพยาบาลต่อที่ โรงเรียนแพทย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา พร้อมกับนางสาวอุบล ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์ ขณะที่กำลังทรงศึกษาวิชาแพทย์ปีที่ 1 สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์ ทรงพบและพอพระทัยกับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และเมื่อถึงวันศุกร์ที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้มีพิธีอภิเษกสมรสที่วังสระปทุม และหลังจากได้อภิเษกสมรสแล้วทั้ง ๒ พระองค์ได้ตามเสด็จด้วยกันไปประพาสเมืองต่างๆ ในทวีปยุโรป และ สหรัฐอเมริกา เพื่อทรงไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และสถาบันเอ็มไอที เมืองบอสตัน ส่วนสมเด็จพระบรมราชชนนี ทรงเรียนหลักสูตรเตรียมพยาบาลที่วิทยาลัยซิมมอนส์ เมืองบอสตัน

หลังจากทั้ง ๒ พระองค์ทรงจบการศึกษาสมเด็จพระบรมราชชนนีได้ประสูติพระราชธิดาพระองค์แรก เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ พระนามว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก พระนามว่า หม่อมเจ้าอนันทมหิตล มหิตล

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีประสูติพระราชโอรสพระองค์ที่ ๒ ณ โรงพยาบาลเม้าท์ออเบิร์น เมืองเคมบริดจ์สหรัฐอเมริกา พระนามว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ได้ประกอบพระราชกรณียกิจด้วยทรงห่วงใยราษฎรที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ทรงเสด็จเข้าเยี่ยมเยียนชาวไทยภูเขาทางภาคเหนือ ทั้งยังได้พระราชทานความช่วยเหลือด้านสาธารณสุข, เสื้อผ้า และอาหาร ผ่านเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง ชาวไทยภูเขาจึงถวายพระสมัญญานามแก่พระองค์ว่า "แม่ฟ้าหลวง"

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีมีพระอาการทรุดลง เนื่องด้วยมีพระอาการแทรกซ้อนทางพระยกณะ(ตับ) และพระวัคกะ(ไต) ไม่ทำงาน พระหทัย(หัวใจ) ทำงานไม่ปกติ ความดันพระโลหิตต่ำ คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาความผิดปกติของระบบต่าง ๆ รวมทั้งการฟอกพระโลหิตด้วยเครื่องไตเทียมและกรองสารพิษซึ่งเกิดจากภาวะผิดปกติของพระยกณะ แต่พระอาการคงอยู่ในภาวะวิกฤตจนกระทั่ง เวลา ๒๑.๑๗ น. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จสวรรคต สิริพระชนมายุ ๙๔ พรรษา

การแพทย์ พยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงจัดตั้งหน่วยและมูลนิธิที่สำคัญขึ้นดังนี้

๑. หน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) เป็นหน่วยแพทย์อาสาเคลื่อนที่ที่เดินไปในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล แพทย์แผนไทย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสมาชิกสมทบอีกคณะหนึ่ง ซึ่งไม่ได้รับสิ่งตอบแทน และ เบี้ยเลี้ยง เงินเดือน

๒. มูลนิธิชาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดตั้งเมื่อ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อทำชาเทียมและพระราชทานให้แก่ผู้พิการขาขาดที่ยากจนในชนบท โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา และไม่คิดมูลค่า ซึ่งมูลนิธิชาเทียมนี้ ทรงก่อตั้งร่วมกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยพระองค์ท่านพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิมในการก่อตั้งมูลนิธิและทรงดำรงตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์อีกด้วย

๓. มูลนิธิถันยรักษ์ ที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อใช้เป็นสถานที่ตรวจวินิจฉัยเต้านม

๔. ทรงบริจาคเงินเพื่อสร้างโรงเรียนกว่า ๑๘๕ โรงเรียน และทรงรับเอาโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไว้ในพระราชูปถัมภ์

๕. เสด็จเยี่ยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นการส่วนพระองค์ เมื่อ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยการนี้ได้ทรงมาเสด็จเยี่ยมชม "สวนนอก" มี ศ.บรรเจิด คติการ และ ศ.ระพี สาคริก กราบทูลรายงาน อนึ่ง ในขณะที่เสด็จอยู่ในมหาวิทยาลัยนี้ สมเด็จพระราชชนนีทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับรับสั่งกับผู้ติดตามว่า "เกษตรนี้น่าอยู่จริง ๆ ฉันควรจะได้อะไรมาเยี่ยมที่นี่ตั้งนานแล้ว.."

ความเป็นมาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

สถาบันพระบรมราชชนกเดิมชื่อ "สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข" เป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรด้านการสาธารณสุข สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์และสาธารณสุขไทย และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระมารดาแห่งการพยาบาลและการสาธารณสุขก่อตั้งขึ้นโดยการรวมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรด้านการสาธารณสุขเข้าด้วยกัน เพื่อเอกภาพด้านนโยบาย การวางแผนการดำเนินงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขจากกรมกองต่างๆ

ในปี พ.ศ.๒๕๓๗ วิทยาลัยพยาบาลได้รับพระราชทานนามเปลี่ยนเป็น "วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี" และพระราชทานสัญลักษณ์ "สว" ให้เป็นตราสัญลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีทั่วประเทศ เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระมารดาแห่งการพยาบาลของไทย

ในปี พ.ศ.๒๕๑๐ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯเสด็จพระราชทานหมวกให้แก่ นักศึกษาพยาบาลรุ่นที่ ๑ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงสุด

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

ภาพพระราชกรณียกิจ

